

Is er wel een uitweg uit het stikstofdebaacle?

Analyse

Vlaams minister-president Jan Jambon (N-VA) wil eind deze week een akkoord over het stikstofdossier. Niet alleen het politieke getouwtrek maakt het moeilijk om een compromis te vinden, ook berichten in de media zaaien verder twijfel. Uit berekeningen in Nederland is nu ook gebleken dat zonder veehouderij in het land het stikstofprobleem er niet opgelost raakt. Professor milieu en biodiversiteit Tobias Ceulemans (UAntwerpen) stelt zich dan weer vragen bij het natuurbeheer in Vlaanderen. "Natuurorganisaties mogen zich niet verbergen achter stikstofdepositie om hun eigen beheertekorten weg te moffelen", zegt hij in De Tijd.

🕒 12 FEBRUARI 2023 – LAATST BIJGEWERKT OM 4 JANUARI 2024 10:21

Griet Lemaire

Haast en spoed...

“De tijd dringt om een stikstofakkoord te sluiten”, is te horen van alle partijen rond de onderhandelingstafel en ver daarbuiten. Ook VOKA en andere ondernemersorganisaties voeren de druk op en gebruiken daarvoor het doembeeld dat Vlaams omgevingsminister Zuhair Demir (N-VA) te pas en te onpas gebruikt: “een totale vergunningsstop dreigt als er niet snel een akkoord komt”. Dat schreven ze vrijdag nog in een open brief waarin ze spraken van miljardenschade aan de Vlaamse economie.

Voor de Vlaamse land- en tuinbouwers is die vergunningsstop er de facto al twee jaar. Maar voor hen is er een andere reden om snel tot een akkoord te komen: N-VA koppelt de goedkeuring van het Vlaams GLB-plan aan een akkoord in het stikstofdossier waardoor ze geen toegang hebben tot investeringssteun voor (groene) investeringen, geen zicht hebben op welke ecoregelingen ze kunnen afsluiten om hun bedrijfsvoering te vergroenen, niet weten aan welke voorwaarden ze zich moeten houden, enz. En dat terwijl het teeltseizoen voor de deur staat.

nieuws

Protestactie boeren: "Vlaamse regering gijzelt tienduizenden

Toch staat de haast die de Vlaamse regering plots heeft om een beslissing te nemen in het stikstofdossier niet in verhouding tot de tijd die minister Demir heeft genomen om inzage in de bezwaarschriften te geven aan haar coalitiepartners. Op 21 december vorig jaar liet de minister weten dat de verwerking van de bezwaarschriften was afgerond. Toch duurde het nog meer dan een maand vooraleer cd&v en Open Vld inzage kregen in de verwerking van de 20.000 bezwaarschriften waarbij 1.000 individuele knelpunten werden geïdentificeerd.

Pas op 26 januari werd aan de kabinetsmedewerkers van de Vlaamse ministers inzage het dossier verleend. En dat in een zeer strikte setting: in een klein kamertje met twee veiligheidsmedewerkers aan de deur. Toegang moet op voorhand worden aangevraagd

landbouwgezinnen"

8 FEBRUARI 2023

“Ongezien” en “een democratie onwaardig” stellen dan weer de landbouworganisaties [die woensdag nog een protestactie voerden](#) voor de deur van het kabinet van Jan Jambon om transparantie in de behandeling van de bezwaarschriften te vragen. Het was immers al de ambitie van de minister-president om diezelfde week nog te landen, amper twee weken nadat er onder strikte voorwaarden inzicht werd gegeven in de analyse en verwerking van de bezwaarschriften.

Ondertussen heeft Jambon zijn ambitie bijgeschaafd en wil hij komende vrijdag, net voor de krokusvakantie, een akkoord afkloppen. Hij heeft daarvoor een handelsmissie in Marokko, die voorzien was van zondag tot woensdag, laten schieten. Of die timing haalbaar is, is nog maar de vraag. De kloof tussen de aanpassingen die cd&v vraagt en de toegevingen die N-VA wil doen, is nog steeds bijzonder groot. Zo is te horen in de wandelgangen.

Meer weten over de stand van zaken van het stikstofdossier?

In De Ochtend legt Radio 1-journaliste legt Lonne Van Erp helder uit welke zaken vandaag nog op tafel liggen en welke partijen welk standpunt innemen. [Beluister het hier](#).

duiding

Waarom Duitsland geen stikstofprobleem heeft en Vlaanderen en Nederland wel

9 FEBRUARI 2023

Zelfs zonder veehouderij kleurt Nederland rood

Berichtgeving net voor het weekend uit Nederland kunnen die gesprekken ongetwijfeld nog bemoeilijken. [Zo bracht de Nederlandse krant NRC naar buiten](#) dat uit nieuwe stikstofberekeningen van ambtenaren van het ministerie van Financiën in samenwerking met het ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit blijkt dat zelfs als je de stikstofuitstoot van de volledige Nederlandse veehouderij wegneemt, het stikstofprobleem in het land niet is opgelost. Volgens de ambtenaren komt dat door de stikstof die vanuit het buitenland en vanuit zee aanwaait en waar Nederland dus geen invloed heeft.

Volgens de krant is dat het gevolg van “de onverbidelijkheid van de geldende stikstofregels”. Die stellen dat om een vergunning af te leveren voor nieuwe stikstofuitstoot, er zich binnen de 25 kilometer afstand geen beschermd natuurgebied mag bevinden dat er slecht aan toe is. Dat wordt gemeten door te kijken of de natuur onder de ‘kritische depositiewaarde’ (KDW) valt: de grenswaarde die bepaalt of een natuurgebied gezond is.

Kritiek op deze kritische depositiewaarde is er al langer in Nederland, net als in Vlaanderen. Stikstofbemiddelaar Johan Remkes zei eind vorig jaar dat de KDW „niet heilig” is. En ontevreden boeren hameren er tijdens hun protesten al langer op de depositiewaarde zelfs helemaal te schrappen. Op Twitter laat Caroline van der Plas, Kamerlid voor de BoerBurgerBeweging, weten dat de partij al maanden zegt wat nu blijkt uit de berekeningen van de Nederlandse ambtenaren. “Maar als we dat deden, werden we natuurvernietigers en stikstofontkenners genoemd”, stelt ze.

Beter natuurbeheer als oplossing?

Een ander opvallend krantenartikel dit weekend was [een interview met Tobias Ceulemans, professor biodiversiteit en milieu aan de UAntwerpen, in De Tijd](#). Hij noemt het stikstofakkoord niet de magische oplossing die onze natuur zal redden. Ontkennen dat we een stikstofprobleem hebben, wil hij zeker niet doen. “Maar we voeren wel de verkeerde discussies. We hoeven de landbouw niet buiten te pesten”, meent hij.

Een belangrijke oorzaak van de slechte staat van de natuur in Vlaanderen is volgens de professor slecht beheer. “Veel gebieden zijn te droog, en er wordt meer en meer mechanisch gemaaid. Als je met machines maait, beschadig je de bodem, waardoor stikstofgevoelige soorten verdwijnen. Vaak zie je in natuurgebieden ook grote hopen maaisel die blijven liggen. Dat is een stikstofbom op zich”, klinkt het kritisch richting Natuurpunt en het Agentschap Natuur en Bos (ANB), de twee grootste natuurbeheerders in Vlaanderen.

Hij ziet dat er vaak te weinig kennis is van de natuur en dat Natuurpunt er niet in slaagt om lokale vrijwilligers die vaak instaan voor het beheer voldoende op te leiden. “Ik heb al dikwijls gezegd aan Natuurpunt, maar ook aan andere terreinbeheerders zoals het Agentschap voor Natuur en Bos: jullie mogen zich niet verbergen achter stikstofdepositie om jullie eigen beheertekorten weg te moffelen”, laat de professor optekenen in De Tijd.

Ceulemans hekelt ook de enorme focus op de aanleg van bossen in Vlaanderen. “Ik heb niets tegen bosuitbreiding, die is absoluut noodzakelijk. Maar het is bijna een religie geworden. Ja, een aangeplant bos kan vijf tot zes ton koolstof per hectare per jaar opslaan

en helpt dus tegen de opwarming van de aarde. Maar een ecologisch waardevol grasland slaat ook drie tot vier ton per hectare per jaar op. Terwijl net die terreinen voor de biodiversiteit erg noodzakelijk zijn omdat je er de meeste bedreigde fauna en flora vindt.”

“Wat als er over 20 jaar nog meer bramen groeien omdat de verdroging niet is aangepakt? Wat gaan we dan zeggen aan iedereen die zoveel inspanningen heeft geleverd? Dat het maar om te lachen was?”

Tobias Ceulemans - professor biodiversiteit en milieu UAntwerpen

nieuws

Grootste natuuraankoop van 2022: Natuurpunt koopt 142 hectare in Kempen

24 JANUARI 2023

Ook kritiek voor landbouw

Hij blijft wel kritisch voor de landbouwsector. “We moeten de discussie focussen op waar het echt om draait: wat doen we met de intensieve veeteelt in dit land? Want die ligt aan de basis van het probleem”, benadrukt hij. Maar daarbij moeten er volgens hem wel moedige keuzes worden gemaakt. “Natuurlijk winnen we enorm veel als de veeteelt afbouwen. Maar zolang we vlees blijven eten, kweken we het dan niet beter hier dan in pakweg Polen of Zuid-Amerika? We zijn heel efficiënt en het dierenwelzijn hier is beter.” Die drastische keuzes moeten volgens de professor ook gemaakt worden over welke natuur we willen in standhouden. “Er zijn bedreigde natuurgebieden, maar die vragen enorm veel inspanningen om te beheren. Zodra de natuur zwaar aangetast wordt, is het verschrikkelijk moeilijk die te herstellen. Moet je er dan de landbouweconomie voor opgeven en de boeren wegpesten?”, vraagt hij zich af.

Hij verwijst daarbij naar de Kalmthoutse heide. “Door de stikstofuitstoot wordt de heide overspoeld door het pijpenstrootje, een grassoort die andere planten verdringt. Misschien moet je daar het doel om ecologisch optimale droge heide te bewaren durven los te laten, en gewoon streven naar een mooi open landschap met dat pijpenstrootje. De purperen heide wordt daar dan een bronzen heide, terwijl je de middelen kan toespitsen op gebieden met minder natuurschade, zoals de Mechelse Heide in Limburg”, stelt Ceulemans in De Tijd.

In zijn ogen lijkt het erop dat stikstof een stok lijkt om iemand mee te slaan, daarmee doelend op het feit dat minister Demir het stikstofakkoord zou gebruiken om de landbouwgezinde cd&v te tackelen. Hij erkent wel dat de minister een oprechte bezorgdheid heeft over de biodiversiteit in Vlaanderen en dat het die probeert te combineren met de economische belangen in het stikstofdossier. “Maar wat als er over 20 jaar nog meer bramen groeien omdat de verdroging niet is aangepakt? Wat gaan we dan zeggen aan iedereen die zoveel inspanningen heeft geleverd? Dat het maar om te lachen was?”, besluit de professor biodiversiteit en milieu.

Groene wrevel

Het is duidelijk dat de betrokken organisaties niet blij zijn met bij de analyse van Ceulemans en het bijhorende commentaarstuk van Isabel Albers, algemeen hoofdredacteur van De Tijd, over het stikstofdossier. Op Twitter schiet onder meer Jeroen Denaeghel, woordvoerder van ANB, meteen in een kramp. “Luie journalistiek die flirt met de grenzen van de deontologie”, noemt hij het omdat er geen factcheck gebeurt op de uitspraken van de professor en er geen wederwoord werd geboden aan de desbetreffende organisaties, al kreeg Natuurpunt wel de kans om op een aantal beweringen te antwoorden.

Al zijn er dan weer andere stemmen die vinden dat je zo’n uitspraak ook kan omdraaien: “Misschien hebben we inderdaad al jaren te maken met eenzijdige berichtgeving en luie journalistiek want er zijn genoeg wetenschappelijke tegengeluiden, maar ze komen niet aan bod in de mainstream media”, zo luidt één van de reacties waarbij verwezen wordt naar onder meer [beweringen van professor Kees de Lange](#), emeritus hoogleraar, en van [professor Jaap Hanekamp](#), chemicus en stikstofdeskundige.

Anderzijds kan je je de vraag stellen hoe vaak experts en deskundigen beweringen hebben gedaan over de Vlaamse land- en tuinbouw zonder dat die beweringen zijn afgetoetst bij de personen over wie het gaat: de Vlaamse land- en tuinbouwers of hun organisaties.

Bron: Eigen berichtgeving / NRC / De Tijd

Bd Simon Bolivar 17
1000 Bruxelles

Contact

M • info@vilt.be

Volg ons op:

 screenreader.visit us on our facebook page: <https://www.facebook.com/vilt.nieuws/>

 screenreader.visit us on our linkedin page: <https://www.linkedin.com/company/vilt-vzw/>

 screenreader.visit us on our instagram page: <https://www.instagram.com/vilt.nieuws>

 screenreader.visit us on our x page: https://x.com/vilt_nieuws

 screenreader.visit us on our bluesky page: <https://bsky.app/profile/viltnieuws.bsky.social>

© 2026 VILT vzw, all rights reserved |

[Privacy policy](#)

[Copyright](#)

[Cookie Policy](#)

[Cookie instellingen aanpassen](#)

Webdesign by [Who Owns The Zebra](#)